

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Συνοπτική κατάθεση προτάσεων στα πλαίσια του συνεδρίου για την διαμόρφωση σχεδίου για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας στην Περιφέρεια ΑΜΘ.

Στόχος του ΤΕΕ είναι η θετική συμβολή του Φορέα και των μελών του στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Ο Φορέας μας θεωρεί το Αναπτυξιακό Συνέδριο, ως συνέχεια των συλλογικών διαδικασιών για την αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της ΑΜΘ και των αντίστοιχων για την προετοιμασία της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Οι προτάσεις του ΤΕΕ-ΑΜ αντλούνται από τις διαδικασίες διαβούλευσης και τις αποφάσεις που λήφθηκαν με συμμετοχή του ΤΕΕ-ΑΜ σε Περιφερειακό Πλαίσιο για τα θέματα που αφορούν την Περιφερειακή Ανάπτυξη και γενικών θέσεων και προτάσεων του ΤΕΕ.

I. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ

Α. Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού, ύφεσης και κρίσης, ως βασικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας ΑΜΘ τίθεται η σταδιακή ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού της προτύπου και η διατήρηση και εμπάθυνση της κοινωνικής συνοχής, με την αξιοποίηση των πόρων της Περιφέρειας και της γεωγραφικής της θέσης και την κινητοποίηση των κοινωνικών συλλογικοτήτων.

Με σχεδιασμό ο οποίος θα αναπροσανατολίζει και θα ιεραρχεί συνολικούς και ενδιάμεσους στόχους και δράσεις θα πρέπει να επιδιωχθούν αποτελέσματα σε δύο αλληλεξαρτώμενα επίπεδα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του πληθυσμού της θα πρέπει να δρομολογηθούν αφενός διαδικασίες ενίσχυσης των θετικών προοπτικών και δυνατοτήτων της Περιφέρειας ΑΜΘ, με άμεσο στόχο την κατά το δυνατόν ανάσχεση, της ύφεσης και της ανεργίας και τη συγκράτηση και ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού και αφετέρου θα πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας και την εξισορρόπηση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Η επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας θα πρέπει να εισάγει ένα νέο παραγωγικό πρότυπο, που θα ενισχύει τις υφιστάμενες παραγωγικές δομές δημιουργώντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες ανασυγκρότησής τους.

Τη βάση αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να αποτελέσει η στροφή της παραγωγής και της απασχόλησης από τον τριτογενή τομέα –των υπηρεσιών και της κατανάλωσης– σε μια παραγωγική διάρθρωση που θα αξιοποιεί τα στρατηγικά πλεονεκτήματα του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες στοχευμένης ανάπτυξης του τουρισμού και του εμπορίου, με παράλληλη ενίσχυση των υποδομών που αυξάνουν την προστιθέμενη αξία και τη συνέργεια μεταξύ των επιμέρους παραγωγικών δομών.

Οι υποδομές που θα στηριχθούν στην Περιφέρεια, μέσα και από τα αναπτυξιακά προγράμματα, θα πρέπει να είναι αυτές που μετατρέπουν το υπάρχον αναπτυξιακό δυναμικό σε ουσιαστικό συγκριτικό πλεονέκτημα, στηρίζοντας την εξωστρέφεια των παραγωγικών δραστηριοτήτων και συμβάλλοντας στην στοχευμένη αύξηση των εμπορευματικών ροών.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι απαραίτητο να αναληφθούν δράσεις σχετικές με την υλοποίηση στρατηγικών επιλογών που θα αφορούν :

- τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων σε όλη την Περιφέρεια,
- την αξιοποίηση των σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων που συμβάλουν στην ταυτότητα της Περιφέρειας,
- την ενίσχυση των μεταφορικών υποδομών και την περαιτέρω ανάπτυξη του διαμετακομιστικού εμπορίου με τη δημιουργία εμπορευματικών κέντρων συνδυασμένων μεταφορών,
- την ενίσχυση και ανασυγκρότηση του πρωτογενή τομέα,
- την ανασυγκρότηση του δευτερογενή τομέα και τον μετασχηματισμό του σε σημαντικό βιομηχανικό πόλο,
- τη βιώσιμη εκμετάλλευση του υφιστάμενου ορυκτού πλούτου,
- την αξιοποίηση των σημαντικών ενεργειακών πόρων και υποδομών σε όλους τους τομείς,
- την αειφορική χρήση του υδατικού δυναμικού σε συνδυασμό με τα απαραίτητα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας,
- την ενίσχυση της διασύνδεσης των διαφόρων παραγωγικών τομέων και την εισαγωγή της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα,
- την ενίσχυση και ανασυγκρότηση του τουρισμού με στροφή στην ποιότητα και μετασχηματισμό της Περιφέρειας σε τουριστικό προορισμό αριστείας.

Β. Τις στρατηγικές για τους κύριους αναπτυξιακούς τομείς θα εξυπηρετήσει η διαμόρφωση μιας χωρικής οργάνωσης που θα εκπληρώνει τις κατευθύνσεις για την επιδιωκόμενη αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας ΑΜΘ, συγκεκριμενοποιούμενη στο χώρο, με:

- τη συγκρότηση ενός ισόρροπου και διαφοροποιημένου δικτύου πόλων διαπεριφερειακής σημασίας,
- την αξιοποίηση και τη στοχευμένη ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών και των εθνικών και διασυνοριακών διασυνδέσεων και την ενίσχυση της διαπεριφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας,
- την οργάνωση της ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας μέσω της συγκρότησης λειτουργικών αναπτυξιακών ενότητων για την άμβλυση των ανισοτήτων, μέσω:
  - της ενίσχυσης, βελτίωσης και ισχυροποίησης των οικιστικών κέντρων σε όλα τα επίπεδα,
  - της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου συμπλέγματος παραγωγικών δραστηριοτήτων που θα ενισχύσει τη βιωσιμότητα των αναπτυξιακών ενότητων,
  - της ενίσχυσης της προσπελασιμότητας των οικιστικών κέντρων, με κατάλληλες κατά περίπτωση συνδέσεις που αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις υφιστάμενες μεταφορικές υποδομές,
- τη στοχευμένη ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, του ορεινού χώρου και των ενδιάμεσων πεδινών περιοχών,
- τη συγκρότηση ενός δικτύου ανάδειξης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Η δομή του προτύπου χωρικής ανάπτυξης οργανώνεται μεν γύρω από τον παραδοσιακό άξονα ανάπτυξης της Περιφέρειας, Ανατολής – Δύσης, αλλά επίσης και στη βάση της ισχυροποίησης των πέντε αναπτυξιακών αξόνων Βορρά-Νότου, που ταυτίζονται με τους πέντε κάθετους

μεταφορικούς άξονες, μέσω των οποίων θα εκφραστεί η διασυνοριακή και διαπεριφερειακή δυναμική της Περιφέρειας.

Στους κόμβους των κάθετων αξόνων με τον βασικό διαμήκη άξονα ή σε λειτουργικά ισότιμη σύνδεση με αυτόν, αναπτύσσονται τα πέντε σημαντικότερα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, που αποτελούν και τις έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων. Οι δύο εξ αυτών, Καβάλα και Αλεξανδρούπολη, ως διεθνείς λιμενικές πύλες ενισχύουν τον ρόλο των αντίστοιχων κάθετων αξόνων ως απόληξη των διασυνοριακών δικτύων, ενώ η σύνδεση της Κομοτηνής με το Ησκιονο αυξάνει τις ροές προς τις πύλες αυτές, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα την Κομοτηνή όχι μόνο ως διοικητικό αλλά και ως κέντρο διασυνοριακής και διεθνούς συνεργασίας, ιδιότητα που με την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων όπως προτείνονται και σχεδιάζονται προσλαμβάνουν και τα λοιπά κύρια αστικά κέντρα. Πάνω σε αυτή την ισχυρή δομή συναρτώνται, στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο, δευτερεύοντες άξονες περιφερειακής εμβέλειας που συνδέουν τους βασικούς πόλους της Περιφέρειας με μικρότερα αστικά κέντρα. Οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο συγκροτούνται γύρω από αυτά τα κέντρα, τα οποία αναλαμβάνουν ειδικό ρόλο ανάλογα και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, σε μια κατά βάση αξονική διάταξη κατά μήκος των δευτερευόντων περιφερειακών αξόνων. Στον πεδινό χώρο, οι βασικοί πόλοι της Περιφέρειας οργανώνουν γύρω τους ένα ισχυρό δίκτυο εξαρτήσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα, όπου συγκροτούνται τα δίκτυα αλληλοσυμπλήρωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Αυτή η οργάνωση διαχέεται σε μικρότερα οικιστικά κέντρα, γύρω από τα οποία συγκροτούνται οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες του αγροτικού χώρου.

Οι προαναφερόμενες επιδιώξεις-στοχεύσεις αποτελούν τον πυρήνα του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου το οποίο σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του Ν.4447/2016, πρέπει να συνοδεύεται από Πρόγραμμα Έργων, Ενεργειών και Προτεραιοτήτων, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους ενέργειες, έργα, ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, οι φορείς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους, οι δε δράσεις εφαρμογής να περιλαμβάνονται κατά προτεραιότητα στο αναπτυξιακό πρόγραμμα κάθε Περιφέρειας.

Δεδομένης της άμεσης και ορθής συσχέτισης και συνέργειας του χωροταξικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού στην Περιφέρεια ΑΜΘ, είναι επιβεβλημένη η επικαιροποίηση του υφισταμένου, από το 2003, ΠΠΧΣΑΑ, προκειμένου να ανταποκρίνεται και να ικανοποιεί τις σημερινές κατευθύνσεις και προτεραιότητες για την ανάπτυξη στην Περιφέρεια ΑΜΘ.

Γ. Το Τμήμα μας υιοθετεί τις προτάσεις που μετά από εξαντλητική διαβούλευση και με συμφωνία της συντριπτικής πλειονότητας των Φορέων της Περιφέρειας ΑΜΘ υπερψηφίστηκαν από τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου για το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο για την ΑΜΘ, όπως καταγράφονται στην με αριθμ. 173/2015 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου της ΠΑΜΘ.

Κατωτέρω καταγράφονται προτεινόμενες παρεμβάσεις και έργα προτεραιότητας για την υλοποίηση της Αναπτυξιακής Στρατηγικής στην ΠΑΜΘ που αφορούν ειδικότερα στην Ανατολική Μακεδονία, όπου και η περιοχή αρμοδιότητάς μας.

II. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΜΘ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

1. Χωροταξικός- Πολεοδομικός Σχεδιασμός /Ειδικές Μελέτες-Δράσεις-Προβλέψεις

- Αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ
  - Ολοκλήρωση των διαδικασιών αναθεώρησης του υφισταμένου από το 2003 Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της ΑΜΘ.

- Εξειδίκευση των κατευθύνσεων του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού (Ειδικά Πλάγια ΑΠΕ, Βιομηχανίας, Τουρισμού, Υδατοκαλλιεργειών) και ανάδραση προς τον σχεδιασμό εθνικού επιπέδου.
- Ειδικότερα για την Ανατολική Μακεδονία:
  - Αναβάθμιση του ρόλου της Καβάλας ως πρωτεύοντος εθνικού πόλου και θεσμοθέτηση των έντονων αναπτυξιακών και λειτουργικών διασυνδέσεων με Δράμα και Ξάνθη (αναπτυξιακό τρίπολο Καβάλα-Δράμα-Ξάνθη) στα πλαίσια ενός ενιαίου εθνικού πόλου (Εθνικό Χωροταξικό/Περιφερειακό Χωροταξικό).
  - Εξαίρεση της Θάσου από τις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές (Ειδικό Χωροταξικό Τουρισμού). Άμεσα εκπόνηση μελέτης διαχειριστικού σχεδίου προκειμένου να καθορισθούν οι επιτρεπόμενες χρήσεις στον ορεινό όγκο της Θάσου εντός των ορίων της περιοχής NATURA.
  - Ολοκλήρωση πολεοδομικού σχεδιασμού.
  - Χωροθέτηση σταθμών logistics στους κάθετους άξονες.
  - Δημιουργία -θεσμοθέτηση Επιχειρηματικών Πάρκων.
  - Εκπόνηση Master Plan Πολιτισμού-Τουρισμού για τον Αρχαιολογικό Χώρο των Φιλίππων (ενταγμένου στον κατάλογο πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO) και την ευρύτερη περιοχή.
  - Επέκταση-ανάπτυξη του Δημοκρίτειου Πανεπιστήμιου Θράκης και στην Ανατολική Μακεδονία
  - Ίδρυση Κέντρου/Ινστιτούτου Μαρμάρου στη Δράμα.
  - Ολοκλήρωση έργου εγκαταστάσεων Φυλακών Νικηφόρου Δράμας.
  - Ενίσχυση των Φορέων Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ και Οροσειράς Ροδόπης, εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης που θα υποβοηθούν αντί να αποκλείουν την σχετιζόμενη με τις περιοχές παραγωγική και οικονομική δραστηριότητα σε πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης.
  - Αναβάθμιση του Χιονοδρομικού Κέντρου Φαλακρού και ανάπτυξη του τουρισμού τεσσάρων εποχών στον ορεινό όγκο Φαλακρού – Ροδόπης.
  - Ένταξη των δραστηριοτήτων εξόρυξης μαρμάρου στον Αναπτυξιακό Νόμο.
  - Εκσυγχρονισμός/Βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου εξόρυξης μαρμάρου/ανάπτυξη νέων μεθόδων εξόρυξης και αύξηση της προστιθέμενης αξίας στο εξαγόμενο προϊόν.
  - Οργανωμένη ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού.

2. Υποδομές -Ολοκληρωμένα Δίκτυα Μεταφορών

Διευρωπαϊκό / Διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο

Για την ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού / διαπεριφερειακού οδικού δικτύου σύμφωνα με τους στρατηγικούς στόχους στο επίπεδο των μεταφορών και του προταθέντος κατά τη διαβούλευση του ΠΠΧΣΑΑ προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας ΑΜΘ απαιτούνται:

- Ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της Εγνατίας Οδού και αναβάθμιση της ένταξής τους στα διευρωπαϊκά δίκτυα.
- Ειδικότερα για τους οδικούς άξονες στην Ανατολική Μακεδονία:
  - Κατασκευή του νέου οδικού άξονα κάθετου της Εγνατίας Οδού: Καβάλα - Δράμα - Σέρρες (Ε61) σε συνδυασμό με τον κλάδο του προς Αμφίπολη (σύνδεση του Ε61 με την Εγνατία Οδό στην Αμφίπολη), με ένταξη του συνόλου του έργου στο δίκτυο αυτοκινητοδρόμων της χώρας και στο κύριο (core) διευρωπαϊκό οδικό δίκτυο. Τμηματική κατασκευή του έργου με άμεση έναρξη μέσα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο του ωριμότερου προς δημοπράτηση τμήματος.
  - Βελτίωση κάθετου άξονα Εγνατίας Οδού: Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα και ένταξή του στο εκτεταμένο (comprehensive) διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών.

Βελτιώσεις στο πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο

Στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας ΑΜΘ απαιτούνται βελτιώσεις στο πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο.

Ειδικότερα για την Ανατολική Μακεδονία:

- Παλαιά εθνική οδός (Θεσσαλονίκη) - Καβάλα - Ξάνθη - Πόρτο Λάγος - Κομοτηνή - Σάπες - Αλεξανδρούπολη - Φέρες (Ε.Ο. 2).
- Παλαιά εθνική οδός Δράμα - Παρανέστι - Σταυρούπολη - Ξάνθη (Ε.Ο. 14).
- Στις αναγκαίες παρεμβάσεις στο πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο περιλαμβάνονται και οι απαραίτητες συνδέσεις για την ενίσχυση του ρόλου της Εγνατίας με τα υπόλοιπα μεταφορικά δίκτυα, τις συνδέσεις της οδού με σημαντικούς χώρους παραγωγικών - οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και η αναβάθμιση εντοπισμένων σημείων εισόδου - εξόδου της χώρας:
- Βελτίωση της σύνδεσης με το αεροδρόμιο της Καβάλας και το λιμάνι της Κεραμωτής.
- Κατασκευή Περιφερειακής Οδού Καβάλας.
- Σύνδεση της Εγνατίας Οδού με τις ΒΙΠΕ της Περιφέρειας.
- Αναβάθμιση μεθοριακών σταθμών και των άλλων πυλών εισόδου - εξόδου και τελωνείων της Περιφέρειας.

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Για την ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου του σιδηροδρομικού δικτύου είναι απαραίτητη η υλοποίηση σημαντικών έργων βελτίωσης - αναβάθμισης του δικτύου σε υψηλών ταχυτήτων με την βελτίωση και πλήρη ηλεκτροκίνηση με σηματοδότηση της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής και την αναβάθμιση των μεθοριακών σταθμών που εντάσσονται στα ΔΕΜ-Μ, καθώς και η δημιουργία νέων συνδέσεων, όπως ειδικότερα για την Ανατολική Μακεδονία:

- Κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκη-Αμφίπολη/Νέα Ζίχνη-Καβάλα (Ν. Καρβάλη), υψηλών ταχυτήτων, με χάραξη που θα λαμβάνει υπόψη τεχνοοικονομικά και λειτουργικά κριτήρια για την εξυπηρέτηση με επάρκεια των αναγκών σύνδεσης για επιβατικούς και εμπορικούς σκοπούς όλων των πόλεων της περιοχής. Η νέα αυτή γραμμή αποτελεί τμήμα του άξονα Ανατολής - Δύσης (σιδηροδρομική Εγνατία) που έχει συμπεριληφθεί στο κύριο (core) σιδηροδρομικό δίκτυο των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).
- Σύνδεση του σιδηροδρομικού δικτύου με τον Εμπορικό λιμένα Καβάλας (Τοξότες -Ν. Καρβάλη-«ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β΄»).
- Σιδηροδρομική σύνδεση Καβάλας – Δράμας και η λειτουργία προαστιακού Καβάλα-Δράμα-Σέρρες-Θεσσαλονίκη και Καβάλα-Ξάνθη-Κομοτηνή-Αλεξανδρούπολη.
- Νέα γραμμή σύνδεσης του σιδηροδρομικού δικτύου με τον Εμπορικό λιμένα Καβάλας (Τοξότες -Ν. Καρβάλη-«ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β΄»).
- Συνδέσεις σιδηροδρομικού δικτύου με ΒΙΠΕ και ΒΙΟΠΑ.
- Συνδέσεις σιδηροδρομικού δικτύου με αεροδρόμια.

Λιμενικές υποδομές και ακτοπλοϊκές συνδέσεις

Για την ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των λιμενικών υποδομών στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ απαιτούνται τα ακόλουθα έργα βασικής προτεραιότητας.

Ειδικότερα για την Ανατολική Μακεδονία:

- Κατασκευή έργων νέου Εμπορικού Λιμένα Καβάλας ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β (ολοκλήρωση λιμενικών υποδομών και υποδομών χερσαίας ζώνης) ενταγμένου στο αναλυτικό διευρωπαϊκό δίκτυο, για την εξυπηρέτηση των κατωτέρω αναφερόμενων προδιαγραφών.

- Αναβάθμιση αστικού λιμένα Καβάλας (ολοκλήρωση έργων υποδομής, εξυπηρέτηση κρουαζιέρας, μαρίνων σκαφών αναψυχής) και ανάπλαση χερσαίας ζώνης.
- Το λιμενικό σύστημα Καβάλας σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με το λιμένα Αλεξανδρούπολης μπορούν να δημιουργήσουν διάδρομο πολυτροπικών μεταφορών για τη σύνδεση των λιμένων του βορειοανατολικού Αιγαίου με τους λιμένες της Μαύρης θάλασσας και τον Δούναβη, προσφέροντας μια εναλλακτική διαδρομή προς τα στενά του Βοσπόρου, όπου παρατηρείται κυκλοφοριακή συμφόρηση.
- Αναβάθμιση λοιπού λιμενικού συστήματος για την εξυπηρέτηση παραγωγικών και τουριστικών δραστηριοτήτων στην ΑΜΘ.
- Ενίσχυση του θαλάσσιου άξονα Βόρειου-Ανατολικού Αιγαίου μέσω της σύνδεσης του λιμένα της Καβάλας με Λήμνο, Λέσβο, Χίο, Σάμο μέχρι και τη Ρόδο.
- Σύνδεση λιμένων Αλεξανδρούπολης και Καβάλας με Σαμοθράκη, Ίμβρο και Τσανάκαλε.
- Ανάπτυξη μεταφορών με υδροπλάνα, για την σύνδεση κυρίως των νησιών του βορείου και ανατολικού Αιγαίου, με το λιμάνι της Καβάλας.
- Εκσυγχρονισμός των αλιευτικών λιμένων της περιοχής, κυρίως με εξοπλισμό που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του αλιευτικού επαγγέλματος. Παράλληλα, μπορεί να αξιοποιηθεί η υφιστάμενη υποδομή των λιμένων και των αλιευτικών καταφυγίων της περιοχής, με τις απαραίτητες παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού, για την περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού με σκάφη (μαρίνες).

Αεροδρόμια και αεροπορικές μεταφορές

- Αξιοποίηση της δυνατότητας ανάπτυξης εμπορευματικών αερομεταφορών CARGO του αερολιμένα Καβάλας για μεταφορά ευαίσθητων προϊόντων (π.χ. ιχθυηρά, φρούτα).

3. Δίκτυα και Υποδομές Ενέργειας

Φυσικό αέριο

- Κατασκευή του δικτύου μέσης και χαμηλής πίεσης για την τροφοδοσία των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας, αλλά και των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων και γενικά των παραγωγικών μονάδων. (Η Καβάλα είναι η μοναδική πόλη της ΠΑΜΘ στον αστικό ιστό της οποίας καμία υποδομή πλην των μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων της Ν. Καρβάλης δεν τροφοδοτείται με φυσικό αέριο).
- Αξιοποίηση της δυνατότητας της υπόγειας αποθήκευσης φυσικού αερίου στο εξαντλημένο κοίτασμα της Νοτίου Καβάλας (δυναμικότητας $1\text{bm}^3 / \gamma$), με βάση τις υπάρχουσες μελέτες. Η αξιοποίηση της υπόγειας αποθήκευσης θα συμβάλει σημαντικά στη σταθερότητα του εθνικού συστήματος φυσικού αερίου.
- Προώθηση έργων και δράσεων κεφαλαιοποίησης των ωφελειών σε τοπικό επίπεδο από τη διέλευση των αγωγών και ιδίως σε ειδικές εγκαταστάσεις όπως σταθμοί συμπίεσης ή εγκαταστάσεις αποθήκευσης.

Μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα

Προώθηση της προγραμματισμένης κατασκευής φράγματος και Υδροηλεκτρικού Σταθμού στη θέση Τέμενος (μετά τα υφιστάμενα φράγματα - ΥΗΣ Θησαυρού και Πλατανόβρυσης), προς ολοκλήρωση των μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων της ΔΕΗ στον ποταμό Νέστο και την αναρρύθμιση των εκροών προς την κατάντη περιοχή.

Γεωθερμία

Συγκρότηση και σταδιακή υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού, με την ενεργή συμμετοχή των Δήμων, για τη συνολική αξιοποίηση της γεωθερμίας σε περιφερειακό επίπεδο ανάλογα με τις εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν (Λουτροθεραπεία - Ιαματικός τουρισμός,

Τηλεθέρμανση, Λειτουργία Θερμοκηπιακών Εκμεταλλεύσεων, Υδατοκαλλιέργειες, Μεταποίηση Προϊόντων κλπ).

4. Εγγειοβελτιωτικά- πρωτογενής παραγωγή- διαχείριση υδατικών συστημάτων

- Αντιπλημμυρική προστασία του κάμπου των Τεναγών Φιλίππων-Δράμας και Οχυρού Κ.Νευροκοπίου.
- Ειδικότερα για τα Τενάγη, παράλληλα με την αντιπλημμυρική προστασία (έχει προκηρυχθεί μελέτη από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, προϋπολογισμού 3.499.750,51 €) θα πρέπει να αντιμετωπισθούν και τα προβλήματα ξηρασίας, ώστε αφενός εξασφαλίζεται η καλή στράγγιση για την αποφυγή των ζημιών και αφετέρου να επιτυγχάνεται η διατήρηση υψηλής στάθμης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα για την ελαχιστοποίηση της συνίζησης και της άρδευσης των καλλιεργειών με την αποτελεσματική λειτουργία της υπάρδευσης.
- Αναδιάρθρωση καλλιεργειών.
- Ολοκλήρωση μελετών και προώθηση έργων υλοποίησης φραγμάτων και έργων μεταφοράς για την εκμετάλλευση των επιφανειακών υδάτων των γειτονικών ορεινών όγκων (συμπεριλαμβανομένου του αναρρυθμιστικού Φράγματος και ΥΗΣ Τεμένους ποταμού Νέστου).
- Άρδευση
  - Ολοκλήρωση - Κατασκευή φραγμάτων και αντίστοιχων αρδευτικών δικτύων.
  - Έργα τεχνητού εμπλουτισμού υδροφόρου ορίζοντα σε παράκτιες περιοχές όπου σημειώνεται διείσδυση θαλασσινού νερού στον υπόγειο υδροφόρο. Εκσυγχρονισμός παλαιών δικτύων άρδευσης αλλά και περαιτέρω επέκταση σε νέες ζώνες των αγροτικών εκτάσεων με αρδευτικά δίκτυα.
  - Κατασκευή ταμιευτήρων νερού και υδατοδεξαμενών σε διάφορες περιοχές της ΠΑΜΘ.
- Διάβρωση ακτών -Υλοποίηση των απαραίτητων έργων στις περιοχές όπου απαιτούνται κατά προτεραιότητα παρεμβάσεις για την προστασία από τη διάβρωση:
  - Παραλιακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου ΑΜ-Θ
  - Ποταμός Νέστος (περιοχή Δέλτα).
  - Ακτή Ραψάνης (Δήμος Καβάλας).
  - Παραλιακή ζώνη από Νέα Πέραμο έως παραλία Οφρυνίου (Δήμος Παγγαίου)

5. Αστικός ιστός

- Αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος των βιομηχανικών κτιρίων εντός του αστικού ιστού/καπναποθηκών Καβάλας-Δράμας/ Ινστιτούτου καπνού Δράμας.
- Παραχώρηση στους Δήμους εγκαταλελειμμένων στρατοπέδων και άλλων πρώην στρατιωτικών εγκαταστάσεων (εγκαταλελειμμένα στρατόπεδα Καβάλας-Δράμας, πρώην Στρατιωτικό Νοσοκομείο Δράμας, Παλιά Μεραρχία Καβάλας, κλπ).
- Αναβάθμιση ιστορικών κέντρων μέσω των Σχεδίων ΒΑΑ και άλλων ειδικών προγραμμάτων.
- Αξιοποίηση ανεκμετάλλετου κτιριακού αποθέματος και δημόσιων ανοικτών χώρων στα κέντρα των πόλεων που ανήκουν σε φορείς του Δημοσίου (π.χ. Παλιό Νοσοκομείο, αποθήκες Τελωνείου, πάρκο Φαλήρου, κτίριο παλαιού Πρωτοδικείου, παλαιό κτίριο Γυμνασίου Αρρένων κλπ, στην Καβάλα, Ινστιτούτο Καπνού Δράμας, κλπ)

6. Περιβαλλοντικές προκλήσεις- Αξιοποίηση, ανάδειξη και προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων

- Εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων για τις προστατευόμενες περιοχές. Έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων μετά την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και κατάρτιση Σχεδίων

Διαχείρισης για τις περιοχές που ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών (ΕΣΠΠ).

- Επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν από τις κατευθύνσεις των ΚΥΑ ή των προτεινόμενων ΠΔ για τις παραπάνω περιοχές (συγκρούσεις με παραγωγικές δραστηριότητες όπως κτηνοτροφία, τουρισμός κλπ).
- Ανασυγκρότηση και βελτιστοποίηση των μεθόδων εξόρυξης του κύριου κλάδου της Περιφέρειας, αυτού των μαρμάρων, με παράλληλη βελτίωση της αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος και του τοπίου.
- Συγκρότηση ενός δικτύου συνδυασμένης ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας, για την προστασία και ολοκληρωμένη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου, καθώς και για την ανάληψη των επιμέρους δράσεων αποκατάστασης, ανάπλασης και διαχείρισης τοπίων, φυσικών στοιχείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων. Το δίκτυο αυτό περιλαμβάνει τη συγκρότηση και ενίσχυση:
  - του Τόξου Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών Χώρων,
  - του Τόξου Ποταμού Νέστου - Ορεινής Ροδόπης,
  - του Οικολογικού - Πολιτιστικού Τόξου Ποταμού Έβρου,
  - της Πολιτιστικής Διαδρομής της Εγνατίας Οδού, καθώς και άλλα συμπληρωματικά δίκτυα και διαδρομές. Το δίκτυο αυτό συμπληρώνεται και ενισχύεται με την ανάδειξη των παραδοσιακών οικιστικών συνόλων της περιφέρειας.
- Απαγόρευση μεταλλευτικών δραστηριοτήτων στο νησί της Θάσου.
- Καθορισμός διαδρόμων διέλευσης ενεργειακών αγωγών.
- Αποκλεισμός με απόλυτη κατηγορηματικότητα των εξορυκτικών δραστηριοτήτων (χρυσός, λιγνίτης, τύρφη) καθώς και της δημιουργίας πλωτού ή χερσαίου τερματικού σταθμού εκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης υδροποιημένου φυσικού αερίου στην περιοχή του νέου λιμένα της Καβάλας, που έχουν μείζονες περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις και δεν συνάδουν με το αναπτυξιακό πρότυπο της περιφέρειας, ενώ έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις εκφρασμένες απόψεις των τοπικών κοινωνιών (αποφάσεις και ψηφίσματα δημοτικών συμβουλίων, περιφερειακού συμβουλίου, τοπικών φορέων κλπ).
- Ολοκλήρωση ΠΕΣΔΑ.
- επικαιροποίηση Τοπικών Σχεδίων Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ).

7. Πολιτική προστασία

- Ολοκλήρωση Περιφερειακού Αντισεισμικού Σχεδιασμού.
- Ολοκλήρωση πρωτοβάθμιου προσεισμικού ελέγχου δημοσίων κτιρίων.
- Σχέδια Αντιμετώπισης Επικίνδυνων Καταστάσεων Φραγμάτων περιοχής, έγκαιρη προειδοποίηση αστοχιών.

III. ΜΕΤΡΑ/ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Μέτρα για την ανάπτυξη της Έρευνας και Καινοτομίας στο παραγωγικό σύστημα

- Στήριξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΑΜ-Θ μέσω:
  - της Ακαδημαϊκής ανάπτυξης της σύμφωνα με τις προτάσεις των αντίστοιχων Ιδρυμάτων,
  - της ενίσχυσης του ερευνητικού της ρόλου με την δημιουργία αντίστοιχων ερευνητικών δομών,
  - της σύνδεσης με την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη με την δημιουργία επιχειρησιακών δομών καινοτομίας, έρευνας και μεταφοράς τεχνολογίας.

- Εκσυγχρονισμός του αγροδιατροφικού συμπλέγματος και βελτίωση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας με χρήση τεχνολογικά οδηγούμενης καινοτομίας.
- Βελτίωση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας του αγροδιατροφικού συμπλέγματος με προσαρμογή και χρήση ώριμων διεργασιικών, οργανωτικών και προωθητικών καινοτομιών, συμπεριλαμβανομένων της χρήσης ΤΠΕ, της ενίσχυσης των πηγών μοναδικότητας (π.χ., προϊόντα ΠΟΠ) και αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων.
- Ενίσχυση της τεχνολογικά οδηγούμενης προϊόντικής ή διεργασιακής καινοτομίας, κατά προτίμηση με εφαρμογή βασικών υποστηρικτικών τεχνολογιών στους κλάδους των πλαστικών-ελαστικών, των φαρμάκων, του ηλεκτρονικού / ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, των καινοτόμων δομικών υλικών, της ενέργειας, του περιβάλλοντος και των υβριδικών τεχνολογιών.
- Παροχή κινήτρων για εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων των παραπάνω κλάδων στην Ανατολική Μακεδονία – Θράκη και ενθάρρυνση νέας καινοτομικής δραστηριότητας.
- Διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος μέσω οργανωτικών και προωθητικών καινοτομιών.
- Ανάπτυξη προωθητικών καινοτομιών για την ενίσχυση του branding των μαρμάρων και τη διεύρυνση των αγορών.
- Προσέλκυση ή υποστήριξη επενδύσεων σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που υπηρετούν εμποδωμένους ή αναδυόμενους κλάδους της περιφερειακής οικονομίας.

2. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

- Το ζήτημα της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια ΑΜΘ αποτελεί ένα από τα κρίσιμότερα ζητήματα που συνδυάζεται ιδιαίτερα με τις προσπάθειες για την υπέρβαση της κρίσης.
- Η προσέλκυση κεφαλαίων και η πραγματοποίηση άμεσων επενδύσεων στην Περιφέρεια ΑΜΘ προϋποθέτει την ύπαρξη, με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, αφού το Κράτος κρατά τον ρυθμιστικό του ρόλο και παρεμβαίνει μέσω κλαδικών πολιτικών, κινήτρων, κλπ. εκεί που είναι αναγκαίο, ενός επαρκούς πλαισίου μέτρων που είναι επιδιωκόμενο να ανακοινωθούν στο Συνέδριο. Είναι ζητούμενο να εξευρεθεί το κατάλληλο μίγμα παρεμβατικών πολιτικών που να αφορά τόσο στην επικέντρωση σε «αδύνατα σημεία» όσο και στην ενδυνάμωση περαιτέρω των «δυνατών σημείων» στην ΑΜΘ.
- Ένα από τα «αδύνατα σημεία» που αφορά στην ασθενή διασύνδεση των Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις επιχειρήσεις και την τοπική ανάπτυξη, πρέπει να αντιμετωπισθεί άμεσα με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.
- Τονίζεται η προτεραιότητα σε μέτρα που να αφορούν στην νεανική επιχειρηματικότητα. Ειδικότερα διαπιστώνεται ότι μορφές: κοινωνικής επιχειρηματικότητας, συνεταιριστικής δράσης «νέας γενιάς», καινοτόμων συλλογικών τρόπων διαχείρισης αγροτικής παραγωγής, θερμοκοιτίδων συνεργατισμού κλπ., ακολουθούν βραδύτατους ρυθμούς ανάπτυξης ή είναι ανύπαρκτες στην Περιφέρεια ΑΜΘ.
- Σε τομείς που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη μεγάλα έργα και προγραμματίζονται νέα, δημόσια ή ιδιωτικά, πχ Ενεργειακός τομέας ή συνδυασμένων Μεταφορών, είναι αναγκαίο να υπάρξει σε εύλογο χρονικό διάστημα αναλυτική προσέγγιση από πλευράς αρμόδιων Υπουργείων των πολλαπλασιαστικών ωφελειών που δημιουργούνται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και αφορούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ή στη συμπληρωματική αξιοποίησή τους από την αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού. Η πρόβλεψη για χωροθέτηση πχ. μέσω ΠΠΧΣΑΑ, των παραπάνω και η ενημέρωση των πολιτών και των φορέων είναι θέμα άμεσης προτεραιότητας.
- Η πορεία της παραγωγικής ανασυγκρότησης δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική αν δεν συνδυάζεται με μέτρα για το περιβάλλον που κατοικούν οι πολίτες. Η ενίσχυση των χωριών και των λοιπών αστικών κέντρων δεν συνδυάζεται μόνο με την υλοποίηση αναγκαίων κλασικών υποδομών για την ελκυστικότητα των οικισμών μας.

- Οι «έξυπνες πόλεις και κοινότητες» ως Ευρωπαϊκής σύμπραξης καινοτομία για τις πόλεις, τη βιομηχανία και τους πολίτες προσδιορίζει μια νέα κατεύθυνση στην αστική και περιφερειακή ανάπτυξη.
- Η συνδυασμένη άνοδος και αποδοχή του Internet και του World Wide Web ανοίγουν το δρόμο σε ένα ευρύτερο φάσμα τεχνολογιών και διαδικασιών όπως το cloud computing, το διαδίκτυο των πραγμάτων, η προσεκτική διαχείριση των μαζικών δεδομένων κλπ. Τα παραπάνω δεν είναι εργαλεία που συμβάλουν μόνο σε ένα ελκυστικό περιβάλλον για τους κατοίκους, το επιχειρηματικό δυναμικό κλπ. αλλά αποτελούν υπό προϋποθέσεις στοιχεία μόχλευσης τοπικών και περιφερειακών πόρων καθώς και ενεργοποίησης -ενδογενώς- αναπτυξιακών διαδικασιών. Η επιλεγμένη εφαρμογή παρόμοιων συστημάτων πρέπει να ξεκινήσει στην ακριτική Περιφέρειά μας.

3. Βελτίωση διαδικασιών αδειοδοτήσεων και λειτουργιών σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας και κατασκευών.

- Μεταφορά όλων των δεδομένων δόμησης, χρήσεων γης και θεσμικών γραμμών (δασικά, natura, αρχαιολογικοί χώροι, αιγιαλός κ.λπ.) σε ένα ηλεκτρονικό σύστημα, βασισμένο στο ψηφιακό υπόβαθρο του Κτηματολογίου, ώστε να δημιουργηθεί ένας και μόνο ψηφιακός χάρτης «πάνω στον οποίο θα είναι δημοσίως γνωστό ποιος μπορεί να επενδύσει σε ποια κατεύθυνση και σε ποια περιοχή».
- Λειτουργία του γραφείου του ελεύθερου επαγγελματία μηχανικού ως «υπηρεσία μιας στάσης» για ηλεκτρονική αδειοδότηση του συνόλου των επιχειρήσεων σε μία μόνο φάση, με ευθύνη ελεύθερου επαγγελματία μηχανικού κατά περίπτωση, όπως, π.χ. :
  - Ηλεκτρονική αδειοδότηση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος.
  - Ένταξη και παρακολούθηση υλοποίησης προγραμμάτων «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον» και άλλα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας.
  - Ηλεκτρονική αδειοδότηση λειτουργίας τουριστικών, βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων.
- Άμεση λειτουργία της Ηλεκτρονικής Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών.
- Δημιουργία υπηρεσιών δόμησης ανά Δήμο / Προγραμματικές συμβάσεις για υποστήριξη υποστελεχωμένων Δήμων στην έκδοση αδειών δόμησης.
- Επανενεργοποίηση της διαδικασίας για την ένταξη νέων ελεγκτών στο μητρώο ελεγκτών δόμησης καθόσον σε ορισμένες περιοχές δημιουργείται σοβαρό πρόβλημα με καθυστερήσεις και επανειλημμένες κληρώσεις που διενεργούνται με υπόβαθρο πλέον το δυναμικό του συνόλου της Περιφέρειας, λόγω μείωσης του αριθμού των τοπικών ελεγκτών.
- Βελτίωση λειτουργίας ειδικών Συμβουλίων που λειτουργούν στα πλαίσια της πολεοδομικής νομοθεσίας (π.χ. ΣΥΠΟΘΑ, κλπ) και αντιμετώπιση μη αποδεκτών καθυστερήσεων.
- Δημιουργία δομών αποτελεσματικής και ουσιαστικής ενίσχυσης νεοφυών επιχειρήσεων.
- Πιστοποίηση τεχνικών επαγγελματιών από το ΤΕΕ.
- Δημιουργία Μητρώου Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων.
- Άμεση ενεργοποίηση νέων προγραμμάτων ΕΣΠΑ, ιδίως όπως το «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον» και άλλα εξοικονόμησης ενέργειας.
- Πριμοδότηση των κλιματικά επιβαρυμένων περιοχών της Δ' Κλιματικής Ζώνης στο νέο Πρόγραμμα «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον».
- Ανάθεση ρόλου ελεγκτή εφαρμογής της νομοθεσίας κατά το πρότυπο των ελεγκτών δόμησης και σε άλλες διαδικασίες μέσω δημιουργίας ειδικού μηχανισμού και αξιόπιστου μητρώου πιστοποιημένων ελεγκτών.
- Νομοθετική πρόβλεψη που θα επιτρέπει, σε ειδικές περιπτώσεις υποστελέχωσης δημοτικών τεχνικών υπηρεσιών, την συμβολή στην διαδικασία υλοποίησης έργου και κυρίως της ωρίμανσης δημοτικών έργων, ελευθέρων επαγγελματιών διπλωματούχων μηχανικών, με επιλογή που θα γίνεται αντικειμενικά μέσω ηλεκτρονικού μητρώου και την βοήθεια του ΤΕΕ.

- Αξιοποίηση παλιών στρατοπέδων που βρίσκονται μέσα στον αστικό ιστό, όχι προς την πλευρά της οικοδόμησης, αλλά προς την πλευρά της δημιουργίας πράσινων πνευμόνων μέσα στις πόλεις. Αυτό μπορεί να γίνει με αξιοποίηση του εργαλείου της Τράπεζας Γης και της μεταφοράς συντελεστή εκτάσεων παλαιών στρατοπέδων σε περιοχές εκτός του αστικού ιστού.
- Περιορισμός του ποσοστού έκπτωσης σε διαγωνισμούς μελετών και δημοσίων έργων με βάση δυναμικό αλγόριθμο (που θα περιλαμβάνει το πραγματικό κόστος) και θα προσδιορίζει την μέγιστη έκπτωση πέρα από την οποία δε θα γίνονται δεκτές οι προσφορές.
- Θεσμοθέτηση νέου χωροταξικού για τον Τουρισμό, στη βάση αυτού που καταργήθηκε από το ΣτΕ για τυπικούς λόγους, με ενσωμάτωση των αναδράσεων από τα υπό έγκριση-αναθεώρηση Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια.

Για την Δ.Ε.
Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Κυριαζίδης